

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

YUCOM
Komitet pravnika
za ljudska prava

УДРУЖЕЊЕ ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
И ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА СРБИЈЕ

VODIČ

ŠTA AKO SAM LIŠEN/A SLOBODE?

**OTVORENA
VRATA
PRAVOSUĐA**

Izdavač

Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM

Kneza Miloša 4, 11103 Beograd

www.yucom.org.rs

Za izdavača

Katarina Golubović

Suizdavač

Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca

Srbije

Priredila

Lidija Komlen Nikolić,

Udruženje javnih tužilaca i zamenika

javnih tužilaca Srbije

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Vodič "Šta ako sam lišen/a slobode?" nastao je kao aktivnost Udruženja javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije u okviru projekta „Otvorena vrata pravosuđa“ koji realizuje Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

VODIČ:

**ŠTA AKO SAM LIŠEN/A
SLOBODE?**

Beograd • 2019

SADRŽAJ

UVOD	.7
ŠTA JE LIŠENJE SLOBODE?	.8
KARAKTERISTIKE	.9
SITUACIJE LIŠENJA SLOBODE	.10
OBAVEZE POLICIJE NASUPROT VAŠIH PRAVA	.11
DUŽINA TRAJANJA LIŠENJA SLOBODE	.13
OVLAŠĆENJA POLICIJE U POGLEDU POZIVANJA I MOGUĆEG LIŠENJA SLOBODE	.15
PRITVOR	.19
VAŠA PRAVA U PRITVORU	.21
ZABRANA NAPUŠTANJA STANA	.23
OSUDA NA KAZNU ZATVORA U KRIVIČNOM ILI PREKRŠAJNOM POSTUPKU I MERA BEZBEDNOSTI OBAVEZNOG PSIHIJATRIJSKOG LEČENJA I ČUVANJA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI.	.24
POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA PRILIKOM NEOSNOVANOG LIŠENJA SLOBODE	.26

UVOD

Vodič „Šta ako sam lišen/a slobode?“ namenjen je svim građanima koji se nađu u situaciji da budu lišeni slobode. Na jednostavan i praktičan način objašnjava šta znači pojam „lišenje slobode“, koja su prava lišenog slobode, koliko dugo sme da traje pritvor, šta može da se očekuje po završetku krivičnog ili prekršajnog postupka, kao i koje su dužnosti policije. U vodiču se takođe može saznati i koji je postupak za ostvarenje prava prilikom neosnovanog lišenja slobode.

Cilj vodiča „Šta ako sam lišen/a slobode?“ je da na pravi način informiše građane i uputi ih u njihova prava u slučaju lišenja slobode.

ŠTA JE LIŠENJE SLOBODE?

Šta nam prvo padne na pamet kada se spomene lišenje slobode?

Većina ljudi zamišlja lik policajca koji im prilazi, stavlja lisice na ruke i odvodi ih u zatvor.

Šta je lišenje slobode?

Lišenje slobode predstavlja ograničenje jednog od osnovnih ljudskih prava i sloboda svih građana, a to je pravo na slobodu i bezbednost.

Lišenje slobode je opšti pojam koji podrazumeva radnje koje se nazivaju: hapšenje i zadržavanje, zabrana napuštanja stana, pritvor. Čak se i boravak u određenoj ustanovi smatra lišenjem slobode, kao i čitav niz drugih situacija koje proizvode posledicu ograničenja kretanja i svojevoljnog napuštanja neke prostorije ili prostora.

Niko ne može biti lišen slobode ukoliko za to ne postoje razlozi predviđeni zakonom.

Najvišim pravnim aktom, Ustavom, garantovano je da niko ne može biti lišen slobode na osnovu proizvoljnog, nezakonitog ili neopravdanog razloga.

Zakoni koji bliže određuju ovo pitanje su: Zakonik o krivičnom postupku, Krivični zakonik, Porodični zakon, kao i Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela u krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica. Bilo bi dobro da svaki građanin bude upoznat makar sa osnovnim zakonskim pravilima o lišenju slobode.

KARAKTERISTIKE

Ko može biti

lišen slobode?

Slobode mogu biti lišena maloletna i punoletna lica. Dete starosti do 14 godina ne može biti uhapšeno tj. lišeno slobode.

Ko može

da vas uhapsi?

Pored opštepoznate činjenice da to može da uradi **policija**, postoji i mogućnost tzv. **građanskog hapšenja**. Svako može da uhapsi lice zatečeno u izvršenju krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti.

Kao primer za građansko hapšenje navodimo događaj iz Novog Sada 2018. godine, kada je nekoliko mladića savladalo lice koje je pokušalo da ukrade putničko vozilo.

Savet za građansko hapšenje: iste obaveze koje ima policija u pogledu poštovanja prava uhapšenog imaju i građani prilikom obavljanja tzv. građanskog hapšenja.

SITUACIJE LIŠENJA SLOBODE

Neke od mogućih situacija lišenja slobode:

- Policija može da uhapsi neko lice, ali je dužna da takvo lice bez odlaganja sprovede javnom tužiocu, i to u **roku od 8 časova**. Javni tužilac je taj koji rukovodi predistražnom fazom postupka, a policija postupa po nalogima tužioca. To važi u situaciji u kojoj policija u pripremanoj akciji liši nekoga slobode i kada su ispunjeni uslovi predviđeni zakonom za određivanje pritvora. O pritvoru, kao još jednom obliku lišenja slobode, pišaćemo kasnije.
- Postoji izuzetak od gorenavedenog pravila – kada policija upućuje na razgovor kod javnog tužioca lica zatečena prilikom izvršenja krivičnog dela, a koja mogu dati korisne informacije, ili kada se čeka tužilac da izađe na lice mesta. Ta lica nisu lišena slobode, ali su zadržana, ograničena im je mogućnost kretanja. To zadržavanje na licu mesta **ne sme trajati duže od šest časova**.
- Konačno, postoji navedeno „građansko hapšenje“ – svako može da uhapsi lice zatečeno u izvršenju krivičnog dela, i to lice će odmah biti predato javnom tužiocu i policiji. Kako to izgleda u praksi prepušteno je našoj mašti. Dosadašnji primeri su pokazali da savesni građani ne poznaju proceduru. Ukoliko ste uhapšeni od strane građana morate insistirati

da se odmah pozove policija. **Rok od 8 časova** se računa od momenta građanskog lišenja slobode.

- ! Policija može da Vas liši slobode i po nalogu suda, u situacijama u kojima je pokrenut sudski postupak. Sudski postupak se može voditi pred krivičnim ili prekršajnim sudom. I jedan i drugi postupak predviđaju mogućnosti da budete lišeni slobode pod uslovima predviđenim zakonom.

OBAVEZE POLICIJE NASUPROT VAŠIH PRAVA

Koje su dužnosti policije, a koja su vaša prava?

- ! Ostanite mirni i pribrani i nikako ne pokušavajte da bežite.
- ! Policija je dužna da Vam odmah, na jeziku koji razumete, saopšti zašto ste uhapšeni.
- ! Imate pravo da ćutite i ne odgovarate na pitanja.
- ! Imate pravo da odmah po hapšenju zahtevate da o tome bude obavešten neko od članova porodice, ili pak diplomatsko-konzularni predstavnik države ili predstavnik ovlašćene međunarodne organizacije javnopravnog karaktera ako ste izbeglica ili lice bez državljanstva.
- ! Ukoliko odlučite da odgovarate, Vaša je volja da li ćete to učiniti u pogledu svih ili pojedinih pitanja, a ako rešite da odgovorite, možete da priznate ili ne priznate delo.

- ! Imate pravo da se branite sami ili uz pomoć branioca. Ukoliko imate branioca, imate pravo da zahtevate da prisustvuje saslušanju.
- ! Imate pravo da tražite i pregled lekara, koga možete odabrati sami, a mogu ga odrediti i javni tužilac ili sud.
- ! Vaše pravo na tzv. obaveznu odbranu zavisi od težine krivičnog dela za koje se sumnjate. Obavezna odbrana znači da morate da imate branioca. Ukoliko nemate svog branioca ili nemate mogućnost da ga platite, ne javlja se na telefon itd., država je dužna da Vam obezbedi branioca po službenoj dužnosti.

Sve gorenavedeno je sastavni deo „Pouke o pravima uhapšenog lica“ koja se predaje licu u većini policijskih stanica.

!!! OBAVEZNA ODBRANA: ukoliko ste lice koje je nemo, gluvo, slepo ili nesposobno da se samo brani
• • • – od prvog saslušanja pa do pravnosnažnog okončanja postupka morate da imate branioca (to može biti Vaš izabrani branilac ili branilac po službenoj dužnosti).

DUŽINA TRAJANJA LIŠENJA SLOBODE

Izuzetno, nakon 8 sati od momenta hapšenja i dovođenja pred javnog tužioca, javni tužilac može produžiti policiji rok za lišenje slobode do **najviše 48 sati** od momenta hapšenja do dovođenja kod tužioca. U tom slučaju, policija donosi rešenje.

Ono se zove **rešenje o zadržavanju i jako je bitno da zapamtite taj naziv.**

Primer rešenja o zadržavanju:

Republika Srbija

Obrazac 3Kn-16

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Direkcija policije

PU za grad _____,

KU broj:

Datum .....

Ovlašćeno službeno lice _____, po odobrenju _____, zamenika Višeg javnog tužioca u _____ broj ___ u predistražnom postupku broj _____ protiv _____, osumnjičenog/e za izvršenje krivičnog dela Teške krađe iz čl. 204 st. 1 tač. 1 KZ, na osnovu čl. 294 st. 1 i 2 Zakonika o krivičnom postupku, a u vezi sa čl. 289 st. 1 i 2 Zakonika o krivičnom postupku

DONOSI:

REŠENJE

ZADRŽAVA SE u trajanju do 48 sati (ime i prezime), (od oca), (ime majke), (datum rođenja), (mesto), (opština), (prebivalište/boravište), (ulica), (6poj), (državljanstvo) (JMBG).

Zadržavanje se imenovanom računa od _____ godine, od 10.00 časova, kada je uhapšen, odnosno kada se odazvao na poziv...

Obrazloženje

Imenovani je osumnjičen da je izvršio krivično delo Teške krađe iz čl. 204 st. 1 tač. 1 KZ, **na taj način što je: OVDE JE DUŽNO DA SE IZNESE RADNJA IZVRŠENJA KOJA SE LICU STAVLJA NA TERET.....**

Shodno članu 211. stav 2 i tačka 4 Zakonika o krivičnom postupku, to je rešeno kao u dispozitivu.

Osumnjičenom su predočena prava iz člana 69 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku.

Osumnjičeni je obezbedio branioca (ime i prezime) JMBG: _____

Branilac je obezbeđen po službenoj dužnosti (ime i prezime) JMBG:

POUKA O PRAVNOM LEKU:

Protiv ovog rešenja imenovani i njegov branilac imaju pravo žalbe sudiji za prethodni postupak Višeg suda u Beogradu u roku od šest sati od dostavljanja rešenja. Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

M.P.O Ovlašćeno službeno lice

Potvrđujem da mi je dana _____ godine u _____ sati saopšteno prednje rešenje i uručen primerak istog.

! Policija je dužna da **odmah**, a najkasnije u roku od **2 sata** od kada je osumnjičenom saopšteno da je zadržan, uruči rešenje o zadržavanju.

Od tog momenta, nezavisno od materijalnih mogućnosti, **imate da imate branioca**. Ukoliko nemate novčana sredstva biće Vam postavljen branilac po službenoj dužnosti.

Branilac može, kao i Vi, u roku od **6 časova** od dostave rešenja da izjavi žalbu na rešenje o zadržavanju sudiji za prethodni postupak.

Sudija je dužan da odluči o toj žalbi u roku od 4 sata od prijema žalbe.

OVLAŠĆENJA POLICIJE U POGLEDU POZIVANJA I MOGUĆEG LIŠENJA SLOBODE

Šta ako dobijete poziv da dođete u policiju?

Treba razlikovati dve situacije u kojima ćete dobiti poziv od policije.

Policija ima pravo da Vas pozove kao **građanina** da se izjasnite povodom nekog događaja i date potrebna obaveštenja. Policija u pozivu mora da naznači zašto i u kom svojstvu Vas poziva.

Da li mogu da se ne odazovem pozivu?

Možete, ali morate da opravdate razlog neodazivanja (bolešni ste, sprečeni ste usled poslovnih obaveza, na putu ste...).

Na primer, ukoliko Vam poslodavac ne dozvoljava da napustite posao, dužan je da Vam dâ potvrdu, kako biste je pokazali policiji. U suprotnom, pogotovo ukoliko ne opravdate, a u pozivu je naznačeno da možete biti prinudno dovedeni, desiće se još jedan vid ograničenja Vašeg kretanja – policija će doći na Vašu adresu i prinudno Vas odvesti u njene prostorije.

!!! Poziv mora imati formu. Ako se u praksi dešavalo da Vam patrola policije uruči poziv, pomenuta procedura nije uobičajena. Redovna procedura je da poziv dobijete putem pošte.

Dešavalo se da lica budu pozivana telefonom uz opravdanje hitnosti. To nije zakonom predviđen način pozivanja.

Dali je potrebno da obavestim advokata?

Ukoliko ste u mogućnosti – da. Što bi rekao naš narod – „od viška glava ne boli“, bolje je da advokat bude sa Vama.

Koliko dugo traje razgovor po ovom pozivu?

Prikupljanje obaveštenja po ovom osnovu ne može trajati duže od **4 časa**. Izuzetno, može trajati duže, ali je **potrebno**

da date saglasnost. APSOLUTNO JE ZABRANJENO DAVATI OBAVEŠTENJA POD PRINUDOM!

Ovom prilikom se sačinjava **službena beleška o obaveštenju primljenom od građana.**

Ukoliko policija tokom razgovora oceni da možete biti osumnjičeni za neko delo, dužna je da Vas odmah pouči o pravima o kojima smo već pisali.

!!! OBAVEZNO SE OBAVEŠTAVA JAVNI TUŽILAC, koji može obaviti saslušanje, prisustvovati saslušanju ili poveriti policiji obavljanje saslušanja.

Druga situacija je kada Vas policija poziva na saslušanje kao **osumnjičenog.** Tu već postoje osnovi sumnje da je neko lice izvršilo krivično delo.

U pozivu **mora biti naznačeno** da ste pozvani u svojstvu okrivljenog i da imate pravo na branioca.

Ukoliko odlučite da odgovarate na pitanja, policija je dužna da se pridržava pravila propisanih za tužilaštvo i sud i **obavezno je prisustvo branioca.**

PRITVOR

Ukoliko je policija donela rešenje o zadržavanju od 48 časova, u tom vremenskom periodu je dužna da Vas izvede pred javnog tužioca kako biste dali izjavu. Nakon što tužilac uzme izjavu, sledi jako bitan moment – **tužilac odlučuje da li će predložiti sudu određivanje pritvora.**

Pritvor – sledeći oblik lišenja slobode

Odluku o pritvoru u različitim fazama, sad već sudskog postupka, donosi uvek i samo sud.

Šta je pritvor?

Pritvor je mera obezbeđenja Vašeg prisustva u postupku. To je najrestriktivnija mera od svih mera predviđenih u našem zakonodavstvu.

Kad se određuje

pritvor?

- | Kad se krijete, kada ne može da se utvrdi Vaš identitet, kad očigledno izbegavate da se odazovete na pozive ili ako postoje okolnosti koje ukazuju na opasnost od bekstva.

Na primer:

Uhapšeni je strani državljanin koga nije bilo moguće pronaći, a pogotovu nije bilo moguće potvrditi njegov identitet.

Ne živite na adresi na kojoj ste prijavljeni i ne mogu Vam biti uručeni pozivi itd.

- Kada postoje okolnosti da ćete uništiti, sakriti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog dela ili ćete ometati postupak uticajem na svedoke.

Na primer: Zatečeni ste na licu mesta ubistva. Ukoliko budete pušteni na slobodu, sakrićete čime ste ubili čoveka (sredstvo izvršenja krivičnog dela), zapaliti krvavu odeću (sakriti tragove izvršenja) itd. Ukoliko je bilo svedoka na licu mesta, sve ćete preduzeti da ne svedoče protiv Vas.

- Kada postoje okolnosti koje ukazuju da ćete ponoviti krivično delo ili dovršiti pokušano.

Na primer: U situacijama u kojima je osumnjičeni bio prethodno osuđivan.

Koja su Vaša prava?

U momentu donošenja odluke o pritvoru morate da imate branioca. Ukoliko ga niste obezbedili, obezbediće ga država. Kad kažemo država, to je ili javni tužilac ili sud, u zavisnosti u kojoj fazi postupka se odlučuje o pritvoru.

Pre donošenja odluke o pritvoru, sud će Vas saslušati, kad ćete imati priliku da se izjasnite o krivičnom delu koje Vam se stavlja na teret. Ukoliko postoji predlog tužioca da se odredi pritvor, izjasnićete se i o predlogu tužioca.

Imate pravo žalbe na rešenje o određivanju pritvora. O ovoj žalbi odlučuje drugostepeno veće u roku od 48 časova.

Koliko dugo traje pritvor?

Trajanje pritvora zavisi od faze postupka u kojoj je određen pritvor.

Ukoliko je određen u istrazi (tužilac sprovodi mere u istrazi i preduzima radnje u cilju prikupljanja dokaza), najduže može trajati **4 meseca**.

Prvih 30 dana određuje sudija za prethodni postupak. Veće neposredno višeg suda može, na obrazložen predlog javnog tužioca, produžiti pritvor za **još tri meseca**.

Nakon podizanja optužnice, pritvor može biti produžen sve do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora.

Sud je dužan da na svakih 60 dana nakon potvrđivanja optužnice procenjuje osnove za dalje produženje pritvora.

VAŠA PRAVA U PRITVORU

Još jedanput ponavljamo – pritvor je mera obezbeđenja prisustva osumnjičenog u postupku i nikako ne sme da zameni eventualno izrečenu kaznu zatvora.

Iz tog razloga, **niko ne sme da vređa ličnost i dostojanstvo pritvorenika.**

Mogu se primenjivati samo one mere koje su potrebne da se spreči bekstvo, podstrekavaju druga lica da unište, sakriju dokaze ili tragove krivičnog dela itd.

Zakoni na precizan način uređuju koja su prava i dužnosti pritvorenika, te kako se ostvaruje pravo na posete i prepiska.

Sud sprovodi nadzor nad pritvorenicima. Ukoliko prilikom nadzora sud uoči nepravilnosti, dužan je da bez odlaganja obavesti Ministarstvo pravde, kao i zaštitnika građana.

ZABRANA NAPUŠTANJA STANA

Pored pritvora, kao najstrože mere za obezbeđenje Vašeg prisustva u postupku, u Zakonik o krivičnom postupku uvedena je još jedna mera, a to je **zabrana napuštanja stana**.

Šta predstavlja zabrana napuštanja stana?

Ova zabrana predstavlja posredan način lišenja slobode, jer Vam sud zabranjuje da napuštate stan u kome boravite. Može Vam se čak ograničiti korišćenje telefona, interneta ili primanje drugih lica u stan.

Zašto se kaže da je to jedan vid lišenja slobode? Odgovor je jednostavan – za izricanje mere moraju postojati iste okolnosti kao i za određivanje pritvora.

Ovu meru takođe određuje sud na predlog javnog tužioca.

OSUDA NA KAZNU ZATVORA U KRIVIČNOM ILI PREKRŠAJNOM POSTUPKU I MERA BEZBEDNOSTI OBAVEZNOG PSIHIJATRIJSKOG LEČENJA I ČUVANJA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU

Šta Vas čeka po završetku krivičnog ili prekršajnog postupka?

Ukoliko ste proglašeni krivim, jedna od zakonom predviđenih krivičnih sankcija je kazna zatvora.

Iako se lišenje slobode obično poistovećuje samo pritvorom, izdržavanje kazne zatvora u kazneno-popravnim domovima takođe je vid ograničenja Vaše slobode kretanja.

Nešto je drugačija situacija sa izricanjem mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Šta je mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi?

Ova mera se izriče kada je okrivljeni u stanju neuračunljivosti učinio protivpravno delo, koje je u zakonu određeno kao krivično delo.

Na primer: Lice koje ima istoriju lečenja u psihijatrijskoj ustanovi, ili je to konstatovano tek u toku postupka, preti svojim ukućanima da će ih ubiti.

U tom slučaju, sprovedeće se postupak po predlogu javnog tužioca za izricanje mere bezbednosti. Naravno, tome će prethoditi pregled lekara specijalizovanih za psihijatrijske bolesti.

Ovo lice mora imati branioca.

Sprovođenje postupka pred sudom u odnosu na ova lica ima svoje specifičnosti i strogo se vodi računa o stanju optuženog lica i njegovoj mogućnosti da učestvuje u postupku.

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA PRILIKOM NEOSNOVANOG LIŠENJA SLOBODE

Ko radi taj i greši. Uprkos zakonom jasno određenim razlozima za pritvor, čiji je prvenstveni cilj obezbeđenje prisustva okrivljenog u postupku, može se desiti da nekoj osobi bude određen pritvor, a da za to nije postojao dovoljno dobar razlog.

Usled toga, može doći i do situacije da ste bili neosnovano lišeni slobode. Nažalost.

Ko se smatra takvim licem?

- Lice koje je bilo lišeno slobode a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak pravnomosnažno obustavljen rešenjem ili je optužba odbijena, ili je pak postupak dugo trajao, pa je na kraju doneta oslobađajuća ili odbijajuća presuda.
- Lice koje je izdržalo kaznu zatvora, a kasnije je, u postupku po vanrednim lekovima, izrečena kazna koja je kraća od prethodne, ili je izrečena krivična sankcija koja uopšte ne predstavlja lišenje slobode.

! Lice koje je usled greške ili nezakonitog rada organa postupka lišeno slobode ili je lišenje slobode trajalo duže.

U svim ovim slučajevima imate pravo na naknadu štete!

Kako izgleda postupak ostvarivanja ovog prava?

Imajući u vidu kroz šta ste prošli kroz postupak neosnovanog lišenja slobode, trebaće Vam još malo strpljenja da prođete kroz postupak za ostvarivanje prava na naknadu štete.

Prvo morate da podnesete zahtev Ministarstvu pravde radi postizanja **sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade štete.**
O ovom zahtevu odlučuje Komisija unutar Ministarstva pravde.

Na sajtu Ministarstva pravde opisana je procedura:

<https://www.mpravde.gov.rs/tekst/15039/zahtev-za-naknadu-stete-neosnovano-osudjenih-i-neosnovano-lisenih-slobode.php>.

U ovom postupku se ne plaćaju takse i naknade. Jedino ograničenje predstavlja rok za obraćanje za naknadu štete – u pitanju je rok od tri godine od dana pravosnažnosti odluke kojom je konstatovano neosnovano lišenje slobode.

U kom roku

Komisija odlučuje?

Komisija će u roku od **tri meseca** doneti odluku o usvajanju ili odbijanju zahteva. Ukoliko ne odluči u ovom roku, možete podneti tužbu za naknadu štete protiv Republike Srbije.

Primer tužbe za naknadu štete lica neosnovano lišenih slobode

PRVI OSNOVNI SUD U BEOGRADU

Bulevar Nikole Tesle 42a, Beograd

TUŽILAC: A. B iz Beograda, ul. _____

TUŽENI: Republika Srbija, Ministarstvo pravde RS, koju zastupa Državno pravobranilaštvo, Nemanjina 22-26, Beograd.

TUŽBA

Radi: naknade štete

Vrednost spora: xxx,00 dinara

Primeraka: 3

Priloga: 15 + punomoćje

Protiv A. B. vođen je krivični postupak zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo hhh. Rešenjem Prvog osnovnog suda u Beogradu K. br. xxx/201X od xx. xx. 201X. godine postupak protiv njega **je obustavljen**, usled odustanka zamenika javnog tužioca od optužbe.

Dokaz: Rešenje Prvog osnovnog suda u Beogradu K. br. xxx/201X. od xx. xx. 201X. godine.

A. B. je određen pritvor dana xx. xx. 201X. godine, rešenjem Prvog osnovnog suda u Beogradu Ki. xx/201X, od istog dana. Pritvor prema okrivljenom produžavan je do xx. xx. 201x. godine, kada je i ukinut rešenjem Višeg suda u Beogradu II K. br. xxx/201X.

Dokaz: Rešenje Ki. xx/201X,
Rešenje K. br. xx/201X.

U toku postupka, A. B. je proveo u pritvoru vreme od xx. xx. 201X. godine do xx. xx. 201X. godine, dakle ukupno **pet meseci i trinaest dana**, odnosno ukupno **163 dana**.

Kako je protiv A. B. postupak obustavljen, to se on ima smatrati licem **neosnovano lišenim slobode**, u skladu sa odredbom čl. 584 stava ZKP-a.

Od otpočinjanja krivičnog postupka protiv ovog tužioca, informacije o lišenju slobode objavljivane su u brojnim medijima, kontinuirano, uz često kršenje pretpostavke nevinosti, a takođe su objavljivani njegovi lični podaci kao i fotografije, usled čega je A. B. trpeo nematerijalnu štetu zbog povrede časti i ugleda, te mu i pripada pravo na naknadu iste. Ovo potvrđuje i sudska praksa u ovoj oblasti. (Viši sud u Novom Sadu, Gž. 5394/10 od 21. 12. 2011.godine, Vrhovni sud Srbije Rev. 1776/98 od 28. 7. 1998. godine)

Dokaz: – Linkovi sa veb strana različitih medija,
– Saslušanje tužioca, A. B. iz Beograda, ul.

U skladu sa odredbom člana 588 ZKP-a, tužilac se pre podnošenja tužbe obratio Ministarstvu pravde RS sa zahtevom za naknadu pretrpljene štete. Odgovor na zahtev nije nikada dobio.

Dokaz: Zahtev upućen Ministarstvu pravde RS, u fotokopiji.

Iz svih napred navedenih razloga, predlažem da sud, nakon sprovedene glavne rasprave i izvedenih dokaza donese sledeću

PRESUDU

USVAJA SE tužbeni zahtev tužioca, A. B., pa se obavezuje tužena, Republika Srbija – Ministarstvo pravde, da tužiocu, A. B. iz Beograda na ime naknade nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode u trajanju od 163 dana, isplati iznos od 000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja, u roku od 15 od dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja,

USVAJA SE tužbeni zahtev tužioca, pa se obavezuje tuženi, Republika Srbija, da tužiocu, A. B. iz Beograda, isplati troškove parničnog postupka, koliko isti budu izneli, u roku od 15 od dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja

Tužilac

Beograd, xx. xx. xxxx. godine

Lektura i korektura
Teodora Todorčić Milićević

Dizajn
Ivana Zoranović

Priprema i štampa
Dosije studio, Beograd

Tiraž
4.250

ISBN 978-86-83209-83-5

CIP – Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

342.721(035)

КОМПЛЕН Николић, Лидија, 1971–

Šta ako sam lišen/a slobode? : vodič / [priredila Lidija Komlen
Nikolić]. – Beograd : Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM :
Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, 2019
(Beograd : Dosije studio). – 31 str. : ilustr. ; 20 cm

Tiraž 4.250.

ISBN 978-86-83209-83-5 (YUCOM)

а) Лишење слободе – Приручници

COBISS.SR-ID 278067724

